

เห็ดภูฏานลูกผสมพันธุ์ กวก. สทช. 1



ข้อมูลเมื่อวันที่ 28 ส.ค. 2567

ประวัติ

เห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24 เกิดจากการปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการ Di-mon mating โดยทำการผสมพันธุ์ระหว่างเส้นใยนิวเคลียสคู่ (Dikaryon) ของเห็ดภูฏาน-3 (P3) สายพันธุ์แม่ซึ่งเป็นสายพันธุ์ให้บริการของกรมวิชาการเกษตรกับเส้นใยนิวเคลียสเดี่ยว (Monokaryon) ของเห็ดภูฏานสายพันธุ์พ่อ รหัส 40-085 จากศูนย์รวบรวมเชื้อพันธุ์เห็ดแห่งประเทศไทย (รหัสการทดลอง A16-SB24) โดยสายพันธุ์แม่ มีลักษณะเด่น คือ ดอกเห็ดมีสีเทา ดอกใหญ่ สายพันธุ์พ่อมีลักษณะเด่น คือ ดอกสีครีม เส้นใยเจริญเร็ว ออกดอกถี่ ปี 2557-2558 ทำการเพาะทดสอบการให้ผลผลิตและศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของ ดอกเห็ดภูฏานลูกผสม P3xSB24 ที่โรงเรียนเพาะเห็ด กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพมหานคร 3 ช่วงเวลา ได้แก่ 1.) เดือนพฤศจิกายน 2557 – กุมภาพันธ์ 2558 2.) เดือนมีนาคม – มิถุนายน 2558 และ 3. เดือนกรกฎาคม – ตุลาคม 2558 เปรียบเทียบกับเห็ดภูฏาน-3 สายพันธุ์เดิมและเห็ดภูฏานลูกผสม อีก 17 สายพันธุ์ คัดเลือกเห็ดภูฏาน ลูกผสมที่มีแนวโน้มเป็นเห็ดสายพันธุ์ดี โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ 1.) ให้ผลผลิตสูง 2.) ออกดอกเร็วและพร้อมกัน 3.) เส้นใยเจริญเร็ว และ 4.) สีและขนาดตรงตามความต้องการของตลาด คัดเลือกเห็ดภูฏานลูกผสม เหลือ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ P3xSB24 P3xSA6 และ P3?SE5 (รักษาภรณ์และคณะ, 2560)

ปี พ.ศ. 2559 นำเห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24 P3xSA6 และ P3xSE5 ไปเพาะทดสอบในพื้นที่ศูนย์ศึกษาและศูนย์เครือข่ายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) พื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี 2) ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง และ 3) ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2 รอบการผลิตในช่วงเดือนธันวาคม 2558 – มีนาคม 2559 และเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม 2559 เปรียบเทียบกับเห็ดภูฏาน-3 สายพันธุ์เดิม พบว่าเห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 152.68 กรัม/ถุง ซึ่งให้ผลผลิตสูงกว่าเห็ดภูฏานสายพันธุ์เดิมที่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 127.88 กรัม/ถุง ดอกเห็ดมีสีเทาและมีลักษณะคงที่

ปี พ.ศ. 2560 ขยายผลการใช้สายพันธุ์เห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24 ให้แก่เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ราย พบว่าเกษตรกรทุกรายยอมรับการใช้เห็ดภูฏานลูกผสมในการเพาะเพื่อผลิตดอกจำหน่ายเนื่องจากให้ผลผลิตสูง สร้างรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.5/โรงเรียน/รอบการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับเห็ดภูฏานสายพันธุ์เดิม (เห็ดภูฏาน-3)

ปี พ.ศ. 2561 – 2567 สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพให้บริการเห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24

ในรูปแบบแม่เชื้อบริสุทธิ์บนอาหารวุ้น Potato Dextrose Agar (PDA) แก่เกษตรกรซึ่งตลอดระยะเวลามีเกษตรกรขอรับบริการอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี สระบุรี สมุทรสาคร ปทุมธานี กรุงเทพมหานคร นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย ลำปาง เชียงราย น่าน เพชรบูรณ์ หนองบัวลำภู นครราชสีมา บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ ขอนแก่น ชัยภูมิ ฉะเชิงเทรา ตรัง ระยอง ชลบุรี ตรัง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ปัตตานี สตูล และนราธิวาส จึงได้เสนอเห็ดภูฏานลูกผสมสายพันธุ์ P3xSB24 ขอเป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร

ลักษณะประจำพันธุ์

หมวกดอก (Cap) รูปร่างคล้ายพัด (Flabellate) สีเทาถึงเทาเข้มมีความกว้าง 4.10 - 8.30 เซนติเมตร สูง 3.90 - 7.20 เซนติเมตร ด้านบนของผิวหมวกเห็ดเรียบ ไม่มีขน ตรงข้ามรอยต่อระหว่างหมวกดอกกับก้าน มีรอยเว้าเข้าข้างในก้านดอก
ครีบดอก (Gill) มีสีขาว เป็นแผ่นบางเล็ก ๆ สั้นและยาวสลับกัน เรียงตัวกันหนาแน่น ครีบดอกเจริญล้ำแนวต่ำลงมาก้าน (Decurrent)
เบซิดิโอสปอร์ (Basidiospore) มีรูปร่างคล้ายทรงกระบอกใส มีขนาด 3.00 กว้าง 8.40 ไมโครเมตร
ก้านดอก (Stalk) มีสีขาวนวล เรียวยาวเป็นทรงกระบอก เชื่อมกับหมวกดอกทางด้านข้างของ หมวกดอก (Lateral) ก้านมีความกว้าง 0.50 - 1.10 เซนติเมตร ยาว 4.90 - 6.50 เซนติเมตร
ลักษณะการเกิดดอกเห็ด เกิดดอกเป็นกลุ่ม 2 - 13 ดอก

ชื่อพืชที่รับรอง

เห็ดถั่งห่านลูกผสมพันธุ์ กวก. สทช. 1

พื้นที่แนะนำ

เพาะได้ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยโรงเรือนบ่มเส้นใย มีอุณหภูมิที่เหมาะสม 25 - 30 องศาเซลเซียส
โรงเรือนเปิดดอกมีอุณหภูมิที่เหมาะสม 25 - 32 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 70 - 90 เปอร์เซ็นต์ ต้องการปริมาณแสงน้อย

ข้อควรระวัง/ข้อจำกัด

ไม่ควรเพาะเห็ดใกล้แหล่งที่มีจุลินทรีย์ปนเปื้อน เช่น แหล่งทิ้งขยะมูลฝอยและคอกปศุสัตว์ หรือโรงเรือน เพาะเห็ดที่มีศัตรูเห็ด เช่น ราเขียว แบคทีเรีย และไร เป็นต้น

หน่วยงานเจ้าของพันธุ์

กลุ่มวิจัยและพัฒนาเห็ด สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร

วันที่รับรอง วัน/เดือน/ปี

26 มิ.ย. 2567

ประเภทพันธุ์

พันธุ์แนะนำ

ลักษณะเด่น

1. ให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 152.68 กรัม/ถุงอาหารเพาะ (800 กรัม)/รอบการผลิต 2 เดือน สูงกว่าเห็ดถั่งห่าน-3 สายพันธุ์เดิม ซึ่งให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 127.88 กรัม/ถุงอาหารเพาะ คิดเป็น 19.39 เปอร์เซ็นต์
2. ดอกเห็ดมีสีเทา ออกดอกเป็นกลุ่ม 2 - 13 ดอก/ซอ มีขนาดตรงตามเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง เห็ดสกุลนางรม (มกษ.1514 - 2555) โดยมีขนาดดอกเห็ดอยู่ในรหัสขนาด 1 มีเส้นผ่านศูนย์กลาง มากกว่า 7 เซนติเมตร และรหัสขนาด 2 เส้นผ่านศูนย์กลาง 3.60 - 7.00 เซนติเมตร (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2555)

ประเภทพืช

พืชสวน